

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Poratense Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2025

GEOGRAFIE V2

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 19 bladsye.

INSTRUKSIES EN INFORMASIE

1. HIERDIE VRAESTEL BESTAAN UIT TWEE AFDELINGS.

AFDELING A

VRAAG 1: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS (60)

VRAAG 2: DIE EKONOMIESE GEOGRAFIE VAN SUID-AFRIKA (60)

AFDELING B

VRAAG 3: GEOGRAFIESE VAARDIGHEDE EN TEGNIEKE (30)

2. Beantwoord AL DRIE vrae.
3. ALLE diagramme is by die VRAESTEL ingesluit.
4. Laat 'n reël oop tussen die onderafdelings van die vrae wat jy beantwoord.
5. Begin ELKE vraag bo-aan 'n NUWE bladsy.
6. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
7. MOENIE in die kantlyne van die ANTWOORDEBOEK skryf NIE.
8. Teken volledig benoemde diagramme wanneer dit vereis word.
9. Antwoord in VOLSINNE, behalwe waar jy moet noem, identifiseer of 'n lys moet maak.
10. Die maateenhede MOET in jou finale antwoord aangedui word, bv. 1020 hPa, 14 °C en 45 m.
11. Jy mag 'n nie-programmeerbare sakrekenaar gebruik.
12. Jy mag 'n vergrootglas gebruik.
13. Skryf netjies en leesbaar.

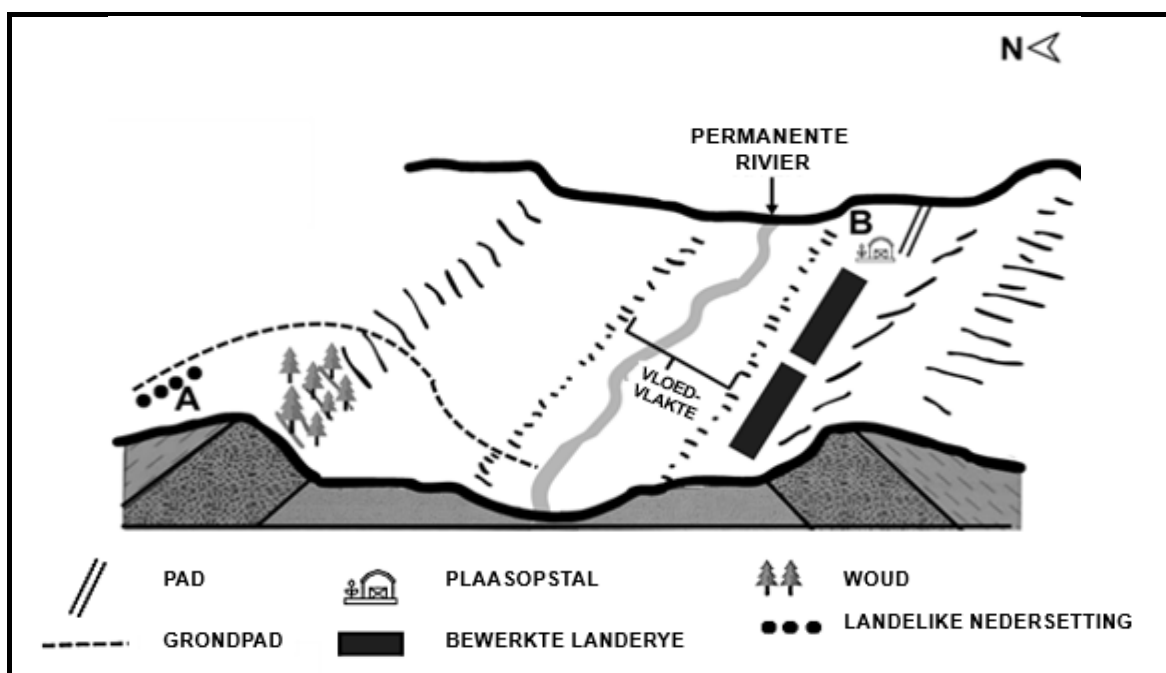
SPESIFIEKE INSTRUKSIES EN INFORMASIE VIR AFDELING B

14. 'n 1 : 50 000 topografiese kaart 2726DC ODENDAALSRUS en 'n 1 : 10 000 ortofotokaart 2725DC 14 ODENDAALSRUS word verskaf.
15. Die gebied wat in ROOI/SWART op die topografiese kaart afgebaken is, verteenwoordig die gebied wat deur die ortofotokaart gedek word.
16. Punte sal toegeken word vir stappe in berekeninge.
17. Jy moet die topografiese en die ortofotokaart aan die einde van hierdie eksamensessie aan die opsiener oorhandig.

AFDELING A: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS EN DIE EKONOMIESE GEOGRAFIE VAN SUID-AFRIKA

VRAAG 1: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS

- 1.1 Verwys na die skets hieronder wat landelike nedersettings (**A** en **B**) in die suidelike halfrond toon. Voltooi die stellings in KOLOM A met die opsies in KOLOM B. Skryf slegs **Y** of **Z** langs vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.1.9 Z.

[Eksaminator se eie skets]

KOLOM A	KOLOM B
1.1.1 Nedersetting B is 'n ... nedersetting.	Y droë-punt Z nat-punt
1.1.2 Die standplaas van nedersetting A word beïnvloed deur sy ligging op 'n ... helling	Y suid-frontende Z noord-frontende
1.1.3 Die grondgebruik wat met nedersetting B geassosieer word, is ...	Y landbou Z bosbou
1.1.4 Die vorm van nedersetting A is ...	Y kruispad Z liniêr
1.1.5 'n Sosiale nadeel van nedersetting B is ...	Y minder veiligheid Z minder wins
1.1.6 Nedersettings A en B is ...	Y enkel-funksioneel Z multi-funksioneel
1.1.7 Die fisiese faktor wat die standplaas van 'n nedersetting B beïnvloed het ...	Y Toegang tot die pad Z vrugbare grond
1.1.8 Die kernnedersettingspatroon:	Y Nedersetting A Z Nedersetting B

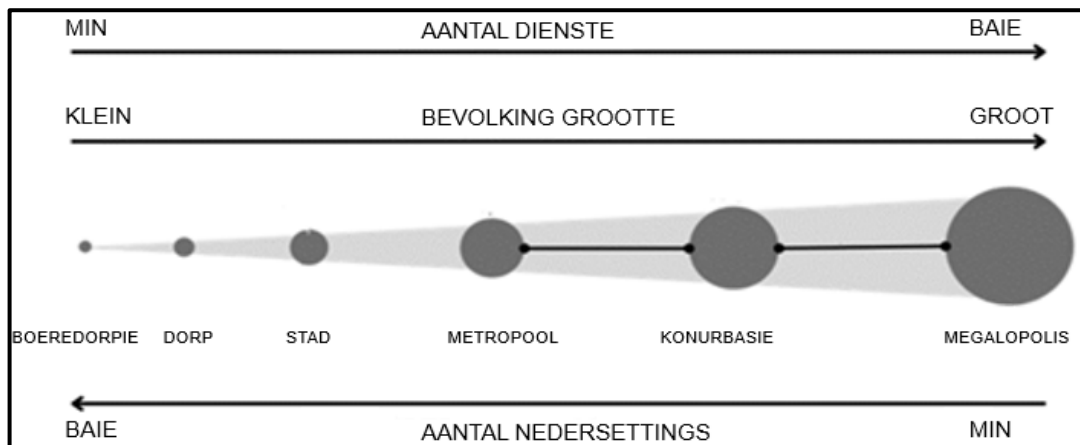
(8 x 1) (8)

1.2 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae verskaf. Kies die korrekte antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.2.1 tot 1.2.7) in die ANTWOORDBOEK neer, bv. 1.2.8 D

1.2.1 'n Nedersetting se posisie op die stedelike hierargie word bepaal deur ...

- A bevolking grootte.
- B fisiese grootte.
- C funksie.
- D ligging.

Verwys na die skets hieronder om VRAE 1.2.2 en 1.2.3 te beantwoord.

[Bron: Eksaminator se eie skets]

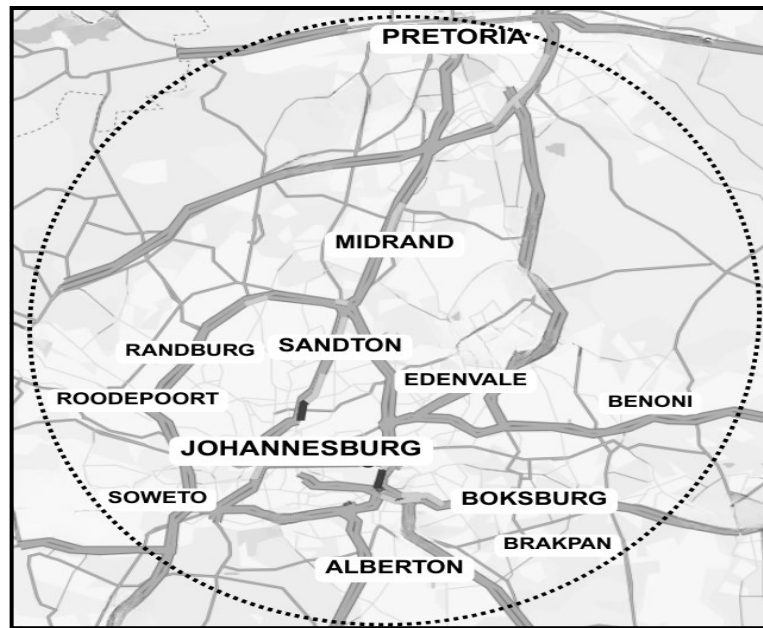
1.2.2 'n ... het die minste aantal nedersettings.

- A Boeredorpie
- B Dorp
- C Megalopolis
- D Metropool

1.2.3 In vergelyking met 'n stad, het 'n metropool 'n ... bevolking met ... funksies.

- A kleiner; minder
- B groter; meer
- C kleiner; meer
- D groter; minder

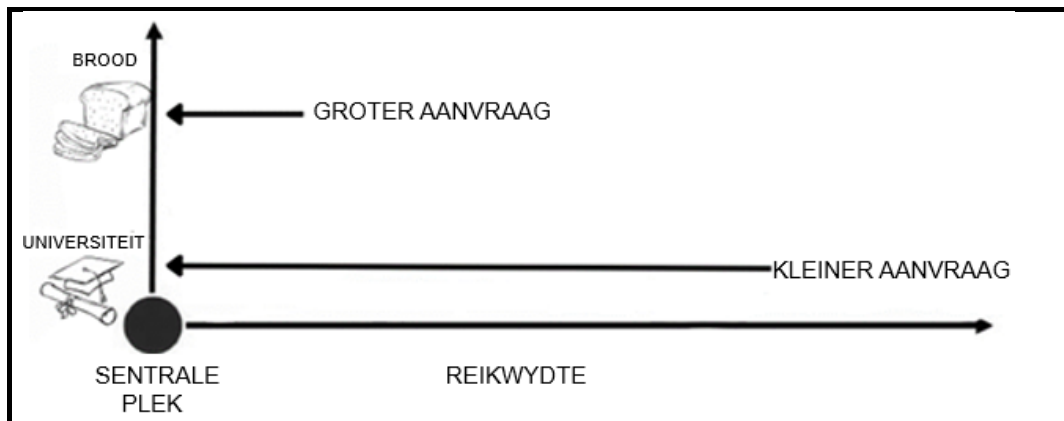
- 1.2.4 Suid-Afrika se hoogste stedelike nedersetting soos hieronder uitgebeeld is 'n:

[Adapted from <https://ui.adsabs.harvard.edu>]

- A Megalopolis
- B Konurbasie
- C Metropool
- D Metropolitaans

Verwys na die skets hieronder om VRAE 1.2.5 tot 1.2.7 te beantwoord.

[Bron: Eksaminator se eie skets]

- 1.2.5 'n ... is 'n stedelike gebied wat goedere en dienste aan die omliggende landelike bevolking verskaf.

- A gespesialiseerde stad
- B sentrale stad
- C deurgang nedersetting
- D sentrale plek

1.2.6 Brood is 'n ... kommoditeit wat gereeld gekoop word as gevolg van sy ... aanvraag.

- (i) hoë orde
- (ii) lae orde
- (iii) hoë
- (iv) lae

- A (ii) en (iii)
- B (i) en (iii)
- C (i) en (iv)
- D (ii) en (iv)

1.2.7 'n Universiteit het 'n ... drempelbevolking en sy reikwydte is tipies ...

- (i) laag.
- (ii) hoog.
- (iii) klein.
- (iv) groot.

- A (i) en (iii)
- B (ii) en (iv)
- C (ii) en (iii)
- D (i) en (iv)

(7 x 1) (7)

- 1.3 Verwys na die uittreksel en spotprent oor grondhervorming as 'n kwessie van sosiale geregtigheid.

MATSAMO CPA-PROJEKTE: 'N SUKSES VAN GRONDHERVORMING

Met byna 75% van Suid-Afrikaanse grondhervormingsprojekte wat as onproduktief beskou word, verteenwoordig die Matsamo Community Property Association (CPA) in Mpumalanga een van die min suksesverhale.

In 1998 het byna 2 000 gesinne uit die Matsamo-gemeenskap grondeise ingedien. Uiteindelik het die regering die eerste erwe in 2010 begin restitueer deur die "gewillige koper, gewillige verkoper"-beleid. Om te verseker dat die grond produktief bly, het die begunstigdes met die voormalige (vorige) plaaseienaars saamgewerk.

Vandag bestuur die Matsamo CPA meer as 13 000 hektaar grond wat in 25 pakkies verdeel is. Die geraamde totale waarde van grond is sowat R1 miljard en word vir die kommersiële produksie van gewasse aangewend.

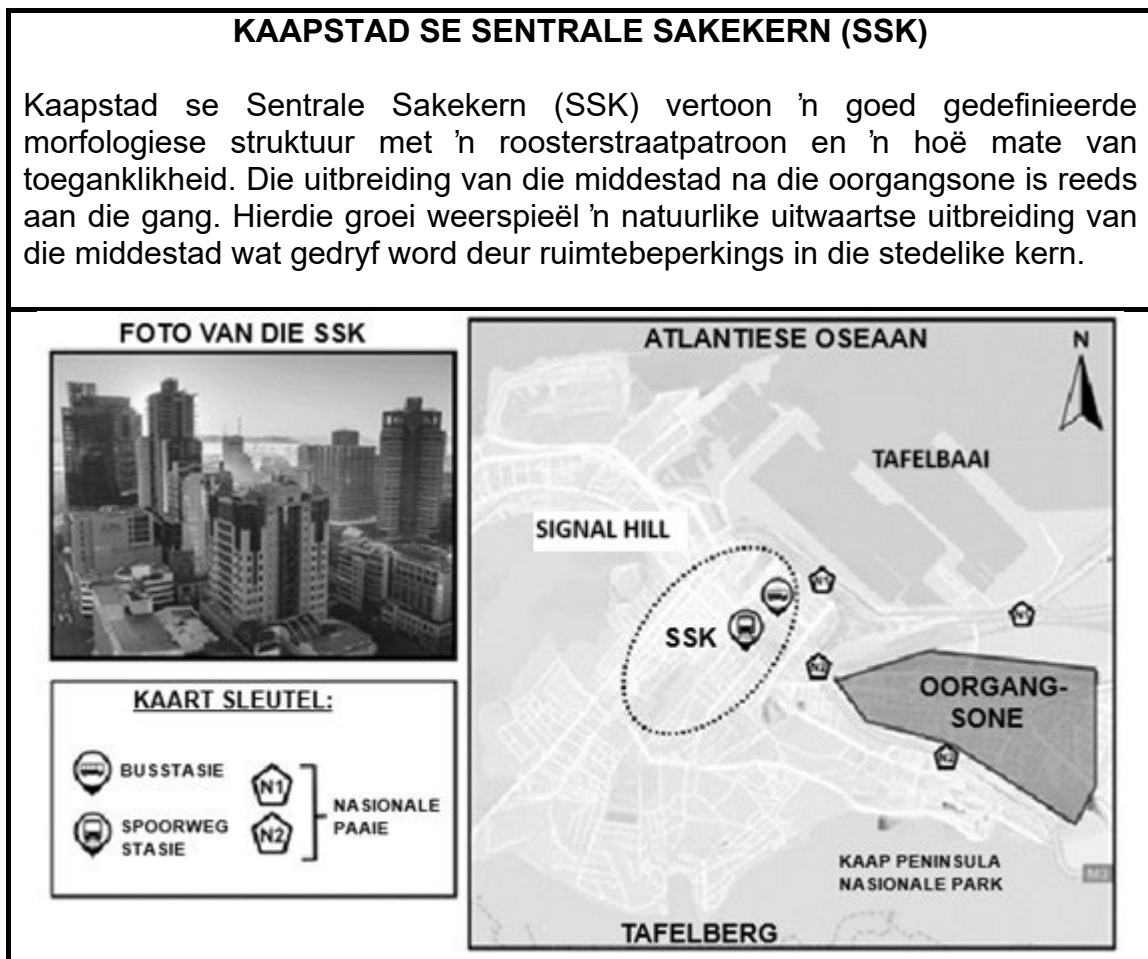
Die sukses van hierdie vennootskappe wys hoe doeltreffende samewerking tussen nuwe grondbegunstigdes en die voormalige grondeienaars betekenisvol kan bydra tot grondhervorming in Suid-Afrika.

[Aangepas vanuit <https://www.farmersweekly.co.za/opinion/by-invitation>]

- 1.3.1 Wat is *grondrestitusie*? (1 x 2) (2)
- 1.3.2 Haal bewyse uit die uittreksel aan wat aandui dat suksesvolle grondhervormingsake in Suid-Afrika skaars (ongewoon) is. (1 x 1) (1)
- 1.3.3 Waarom kan die 'gewillige koper, gewillige verkoper'-beleid grondhervormingspogings in Suid-Afrika vertraag? (1 x 2) (2)
- 1.3.4 Identifiseer uit die spotprent TWEE voordele van die vennootskap vir die begunstigdes. (2 x 1) (2)
- 1.3.5 In 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls verduidelik die belangrikheid van samewerking (vennootskappe) (antwoord op VRAAG 1.3.4) om die doel van grondhervorming te ondersteun. (4 x 2) (8)

1.4 Verwys na die inligting oor grondgebruiksone in Kaapstad.

[Aangepas vanuit www.bizcommunity.com]

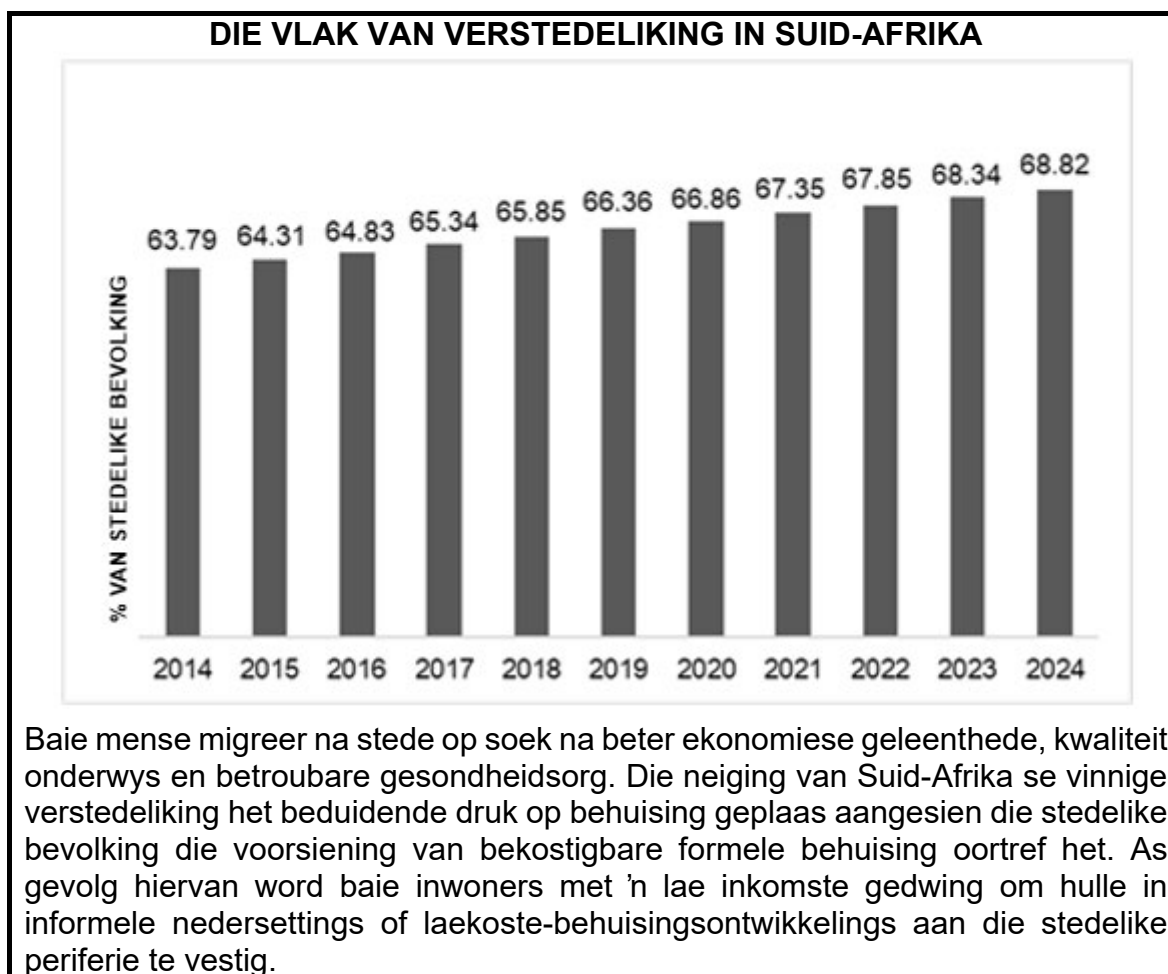
- 1.4.1 Identifiseer TWEE kenmerke van die SSK vanaf die foto. (2 x 1) (2)
- 1.4.2 Verskaf bewyse vanaf die kaart om die hoë toeganklikheid van die SSK-grondgebruiksone aan te toon. (2 x 1) (2)
- 1.4.3 Hoe bevoordeel die SSK se hoë mate van toeganklikheid pendelaars? (2 x 1) (2)

Verwys na die oorgangssone.

- 1.4.4 Waarom het die oorgangssone 'n onreëlmatige vorm? (1 x 1) (1)
- 1.4.5 Beskryf die sosiale toestande wat kenmerkend is van die oorgangssone. (1 x 2) (2)
- 1.4.6 Verduidelik die positiewe ekonomiese impak wat die SSK op die oorgangssone het. (3 x 2) (6)

- 1.5 Verwys na die grafiek en uittreksel hieronder oor behuisingstekorte wat verband hou met vinnige verstedeliking.

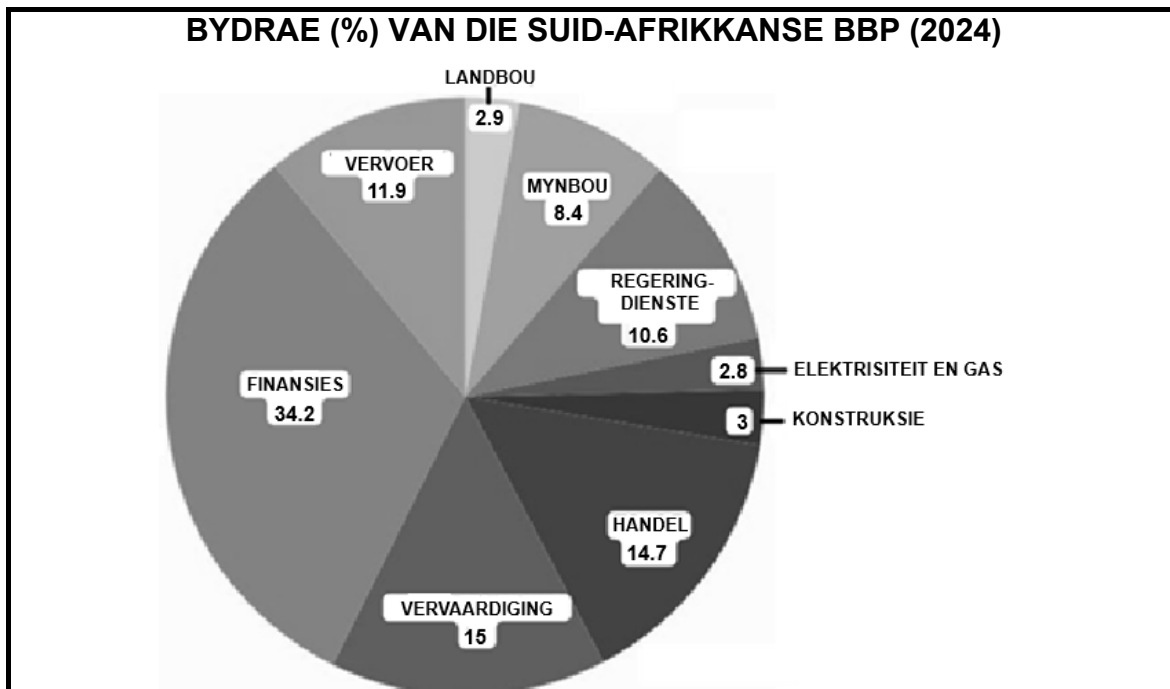
[Aangepas vanuit <https://www.witpress.com/>]

- 1.5.1 Wat is *verstedeliking*? (1 x 2) (2)
- 1.5.2 Verskaf bewyse uit die grafiek om te wys dat die vlak van verstedeliking in Suid-Afrika toeneem het. (1 x 1) (1)
- 1.5.3 Identifiseer uit die uittreksel TWEE sosiale trek-faktore in die stedelike gebied. (2 x 1) (2)
- 1.5.4 Watter ekonomiese faktore verhoed munisipaliteite om genoeg formele behuising aan sy stedelike bevolking te verskaf? (2 x 2) (4)
- 1.5.5 Verduidelik die ekonomiese ongeregtheid vir lae-inkomste inwoners wat in die stedelike periferie woon. (3 x 2) (6)

[60]

VRAAG 2: EKONOMIESE GEOGRAFIE VAN SUID-AFRIKA

2.1 Verwys na die grafiek hieronder. Voltooi die stellings in KOLOM A met die opsies in KOLOM B. Skryf slegs **Y** of **Z** langs vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 2.1.9 Z.

[Aangepas uit: <https://intergest.co.za/>]

KOLOM A		KOLOM B	
2.1.1	Die totale waarde van alle goedere en dienste wat in 'n gegewe tydperk in 'n land geproduseer word	Y	BBP
		Z	BNP
2.1.2	Konstruksie is 'n voorbeeld van 'n aktiwiteit in die ... ekonomiese sektor.	Y	sekondêre
		Z	tersiêre
2.1.3	Die primêre ekonomiese sektor het ...% tot die BBP bygedra.	Y	2.9
		Z	11.3
2.1.4	Die ... sektor is die belangrikste bydraer tot Suid-Afrika se ekonomie in terme van die BBP.	Y	kwaternêre
		Z	tersiêre
2.1.5	Die ... van elektrisiteit en gas is 'n tersiêre ekonomiese aktiwiteit.	Y	verspreiding
		Z	produksie
2.1.6	Die sekondêre ekonomiese aktiwiteit wat die meeste tot die BBP bygedra het.	Y	Finansies
		Z	Vervaardiging
2.1.7	Die primêre aktiwiteit wat die minste tot die land se BBP bygedra het is ...	Y	landbou
		Z	mynbou
2.1.8	Vervoer is deel van die ... ekonomiese sektor.	Y	tersiêre
		Z	kwaternêre

(8 x 1) (8)

2.2 Verskeie opsies word verskaf as moontlike antwoorde op die volgende vrae oor die tipe nywerhede. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (2.2.1 tot 2.2.7) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 2.2.8 D.

2.2.1 'n Voorbeeld van 'n ligte nywerheid:

- A Skeepsbou
- B Motor vervaardiging
- C Klere produksie
- D Staal smelting

2.2.2 Die belangrikste faktor vir die ligging van 'n mark georiënteerde industrie:

- A Toegang tot grondstowwe
- B Besikbaarheid van arbeidsmag
- C Goedkoop grond
- D Nabyheid aan verbruikersmark

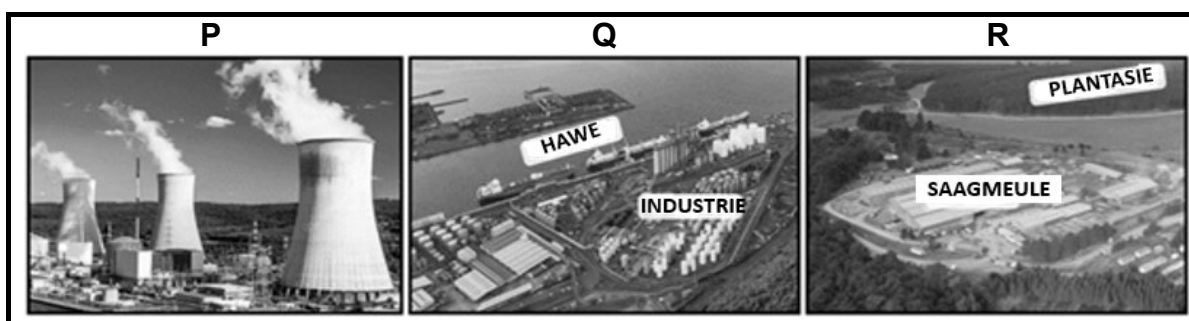
2.2.3 Alomteenwoordige nywerhede word wyd versprei omdat hulle ...

- A baie oop grond nodig.
- B vervoer fasiliteite vir grootmaat nodig.
- C bederfbare goedere produseer.
- D op enige plek kan bestaan.

2.2.4 'n Ongebonde industrie is/word ...

- A afhanklik van die internet en geskoolde arbeid.
- B bepaal deur toegang tot sy markte.
- C beïnvloed deur sy hoë energiebehoefte.
- D gekoppel aan 'n spesifieke grondstofbron.

Verwys na die industrieë hieronder om VRAE 2.2.5 tot 2.2.7 te beantwoord.

[Aangepas uit <https://www.investopedia.com>]

2.2.5 Kenmerke van die industrie **P**:

- (i) Geleë aan die stedelike periferie
- (ii) Geassosieer met hoë vlakke van besoedeling
- (iii) Vereis lae kapitaalbelegging
- (iv) Produseer klein verbruikersgoedere

- A (ii) en (iii)
- B (i) en (ii)
- C (iii) en (iv)
- D (i) en (iv)

2.2.6 Die... industrie (**Q**) maak doeltreffende oordrag van goedere van een vervoermiddel na 'n ander moontlik.

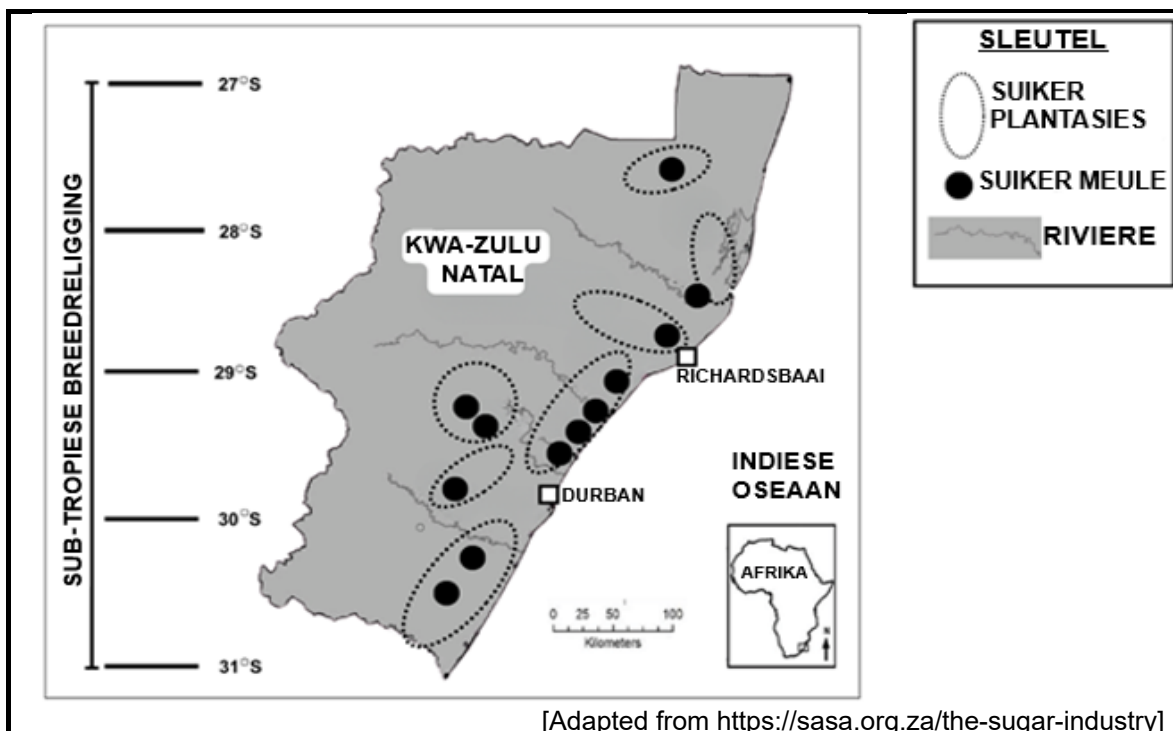
- A vragverbrekings
- B ongebonde
- C alomteenwoordige
- D markgeoriënteerde

2.2.7 Die grondstof-georiënteerde bedryf (**R**) is strategies geleë om ...

- A produkte vinnig na die mark te vervoer.
- B vervoerkoste van grootmaat grondstowwe te verminder.
- C toeganklik te wees vir verspreidingsnetwerke.
- D die koste van die vervoer van voltooide goedere te verminder.

(7 x 1) (7)

2.3 Verwys na die kaart en uittreksel hieronder oor Suid-Afrika se suikerrietboerdery.

Daar was 'n beduidende afname in suikerrietproduksie in Suid-Afrika. Een van die belangrikste bydraende faktore tot hierdie afwaartse neiging was die instelling van die Gesondheidsbevorderingsheffing (algemeen bekend as die suikerbelasting) wat in 2018 geïmplementeer is. Die verminderde binnelandse vraag na suiker het suikerverkope met 250 000 ton laat daal.

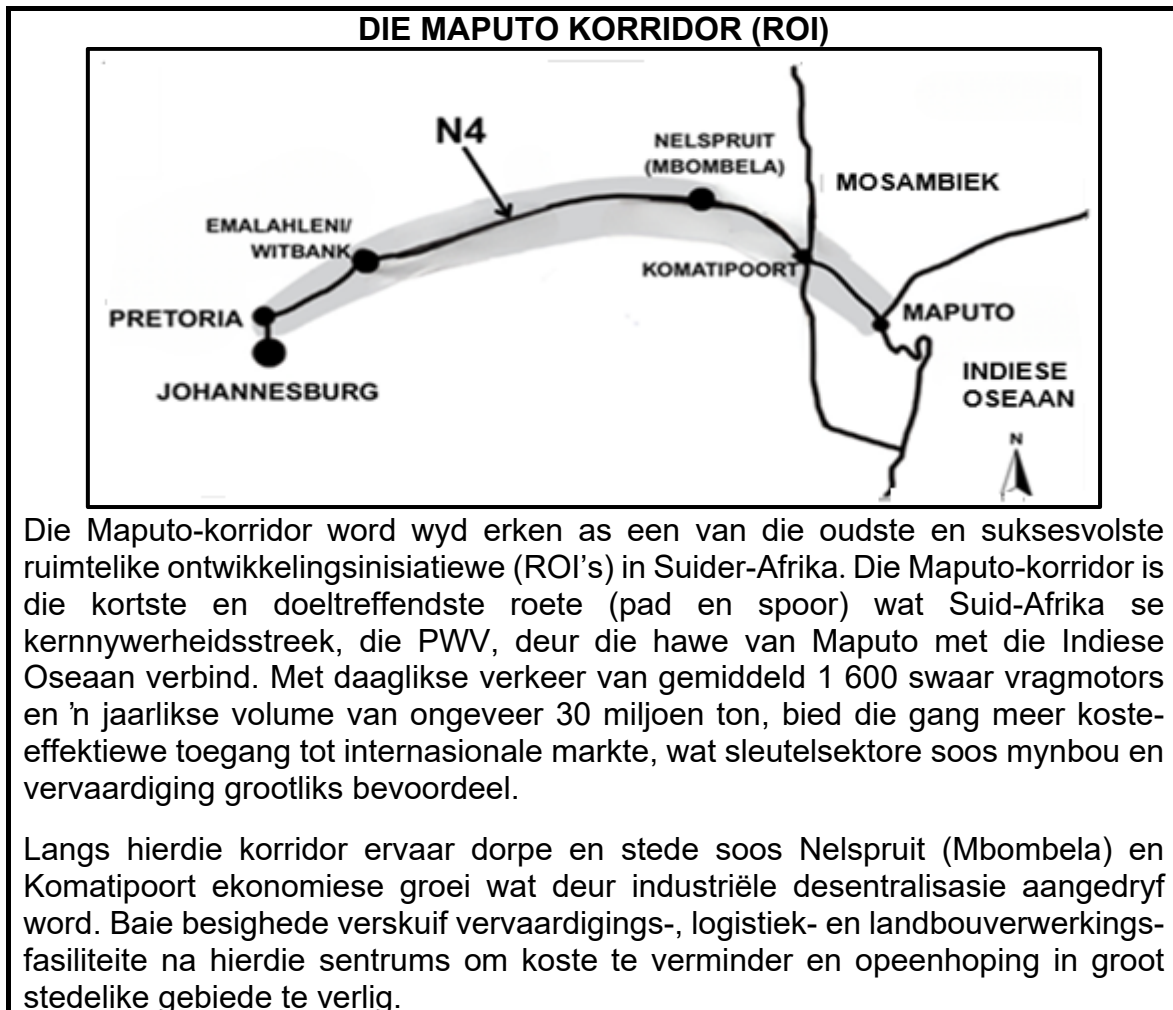
Studies skat dat ongeveer 16 000 werksgeleenthede verlore gegaan het, wat meer as 9 700 onder rietprodusente alleen insluit. Die heffing hou 'n bedreiging in vir die toekomstige lewensvatbaarheid van suikerrietboerdery, veral vir kleinskaalse boere in die platteland van KwaZulu-Natal, wat die meerderheid van Suid-Afrikanse 22 000 suikerrietprodusente verteenwoordig.

[Aangepas uit <https://www.statista.com/production-of-sugar-from-sugar-cane>]

2.3.1 Identifiseer op die kaart TWEE fisiese (natuurlike) faktore wat suikerrietboerdery in KwaZulu-Natal bevorder. (2 x 1) (2)

- 2.3.2 Volgens die uittreksel, wat het veroorsaak dat die binnelandse vraag na suiker afgeneem het? (1 x 1) (1)
- 2.3.3 Wat is die negatiewe ekonomiese impak van 'n verminderde binnelandse vraag na suiker op kleinskaalse suikerrietboere? (2 x 2) (4)
- 2.3.4 In 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, verduidelik die ekonomiese belangrikheid van suikerrietboerdery vir die Suid-Afrikaanse ekonomie. (4 x 2) (8)

2.4 Verwys na die kaart en uittreksel hieronder oor die Maputo Korridor (ROI)

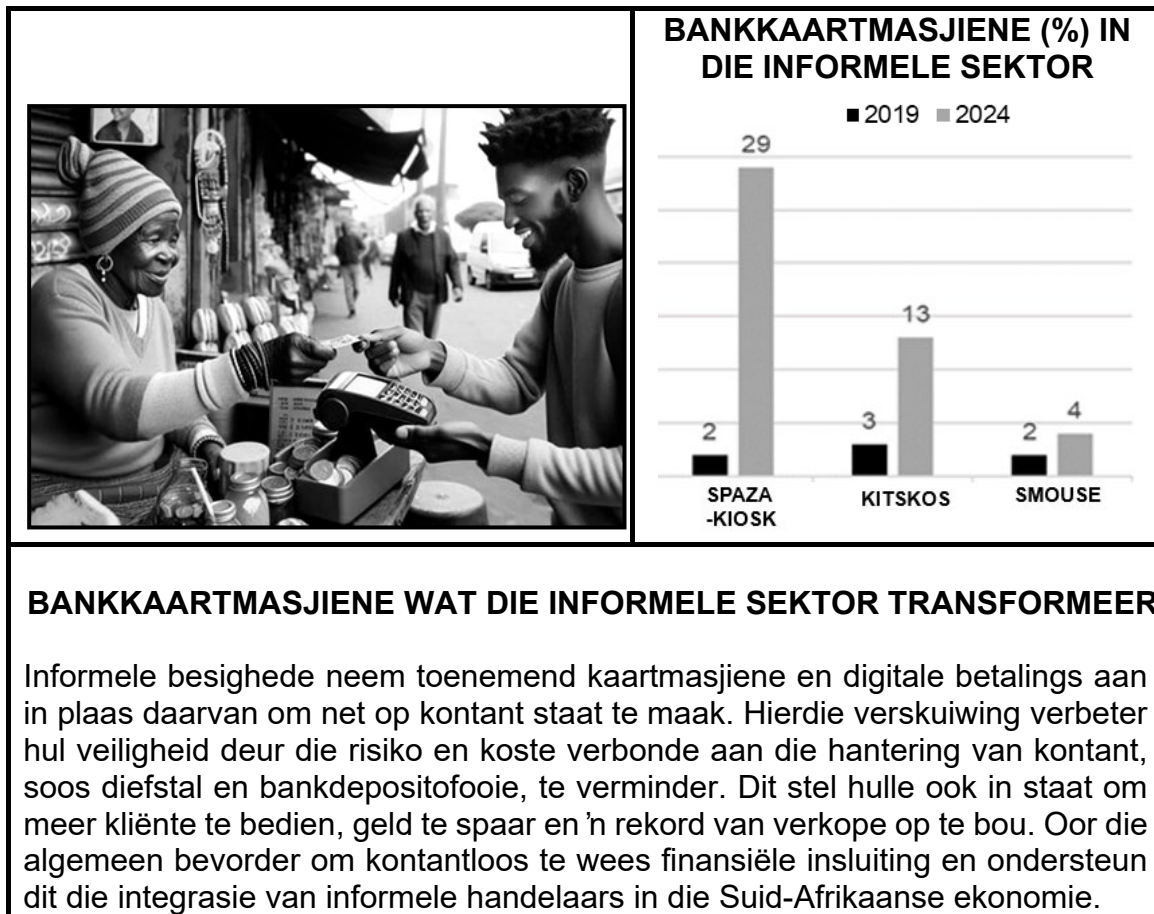

[Aangepas uit www.freightnews.stagingcopy.co.za/]

- 2.4.1 Identifiseer die buurland waarmee Suid-Afrika via die Maputo-korridor verbind is. (1 x 1) (1)
- 2.4.2 Noem TWEE tipes vervoerinfrastruktuur wat Suid-Afrika met Maputo verbind langs die Maputo-korridor. (2 x 1) (2)
- 2.4.3 Volgens die uittreksel, hoekom is die hawe van Maputo voordelig vir die mynbou- en vervaardigingsbedrywe in die PWV? (2 x 1) (2)
- 2.4.4 Verduidelik waarom die Maputo-korridor 'n positiewe sosiale impak in Nelspruit (Mbombela) en Komatipoort sal hê. (2 x 2) (4)

- 2.4.5 Verduidelik die negatiewe ekonomiese impak wat internasionale reëlins soos die Maputo-korridor kan hê op die vloei van Suid-Afrikaanse goedere wat vir die uitvoermark bestem is. (3 x 2) (6)

2.5 Verwys na die infografika oor die Suid-Afrikaanse informele sektor.

[Aangepas uit <https://techcentral.co.za/south-africa-informal-sector/>]

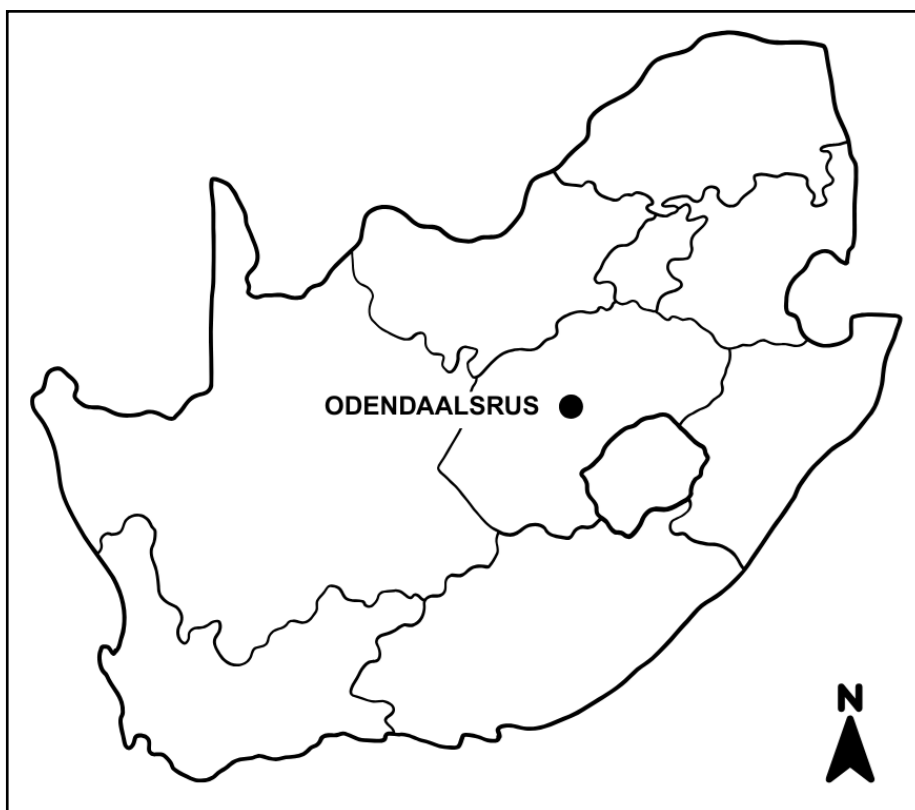
- 2.5.1 Wat is die *informele sektor*? (1 x 2) (2)
- 2.5.2 Verskaf bewyse uit die foto dat die informele handelaar banktegnologie in haar besigheid geïntegreer het. (1 x 1) (1)
- 2.5.3 Volgens die grafiek, watter tipe informele handelaar het die grootste toename in toegang tot bankkaartmasjiene gehad? (1 x 1) (1)
- 2.5.4 Gee 'n rede vir jou antwoord op VRAAG 2.5.3. (1 x 1) (1)
- 2.5.5 Wat is die sosiale voordele vir die verbruikers (kliënte) wat gebruik maak van bankkaartfasiliteite wat deur informele handelaars gebruik word (antwoord op VRAAG 2.5.3)? (2 x 2) (4)
- 2.5.6 Verduidelik hoe toegang tot kaartmasjiene informele besighede help om meer ekonomies veilig te word. (3 x 2) (6)

[60]

AFDELING B

VRAAG 3: GEOGRAFIESE VAARDIGHEDE EN TEGNIEKE

ALGEMENE INLIGTING OOR ODENDAALSRUS

Koördinate: 27°52'S; 26°41'O

Odendaalsrus, geleë in die Vrystaat Provinsie van Suid-Afrika, is in 1899 as 'n landelike boerderydorp gestig. Die transformasie daarvan het in 1946 begin met die ontdekking van goud wat dit in 'n belangrike mynsentrum verander het. As deel van een van die wêreld se rykste goudproduserende streke het dit 'n sleutelrol in Suid-Afrika se middel-20ste-eeuse ekonomiese ontwikkeling gespeel. Alhoewel goudproduksie sedertdien afgeneem het, bly mynbou deel van die plaaslike ekonomie. Die dorp is goed verbind deur hoofpaaie, insluitend die R30 en R34, wat dit met Welkom, Virginia en Kroonstad verbind.

The following English term and their translations are shown on the topographic map:

ENGLISH

Slimes Dams

Diggings

AFRIKAANS

Slykdamme

Uitgrawings

3.1 KAARTVAARDIGHEDE EN BEREKENINGE

Verwys na die topografiese kaart en die ortofotokaart. VIER opsies word gegee vir die vrae hieronder. Kies die korrekte antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (3.1.1 en 3.1.2) in die ANTWOORDBOEK neer, bv. 3.1.3 A.

3.1.1 Volgens sy funksie is Odendaalsrus 'n ... -dorp.

- A gespesialiseerde
- B poort
- C aansluitings
- D vervoer

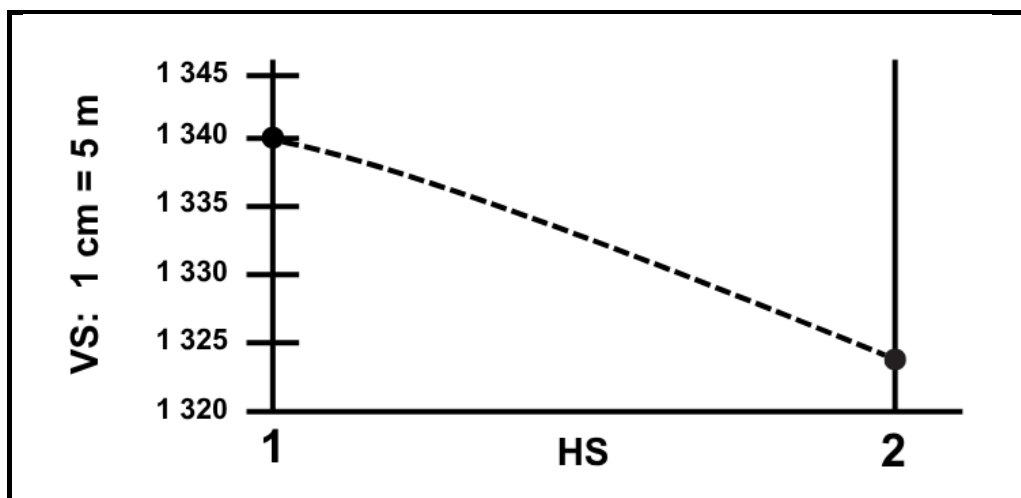
(1 x 1) (1)

3.1.2 Op die topografiese kaart, in blok **D1**, dui die ... hoogte (1336.9) in meter aan.

- A punthoogte
- B trigonometrical station
- C kontoerlyn
- D padhoogte

(1 x 1) (1)

3.1.3 Verwys na die deursnit van **1** tot **2** op die ortofotokaart.

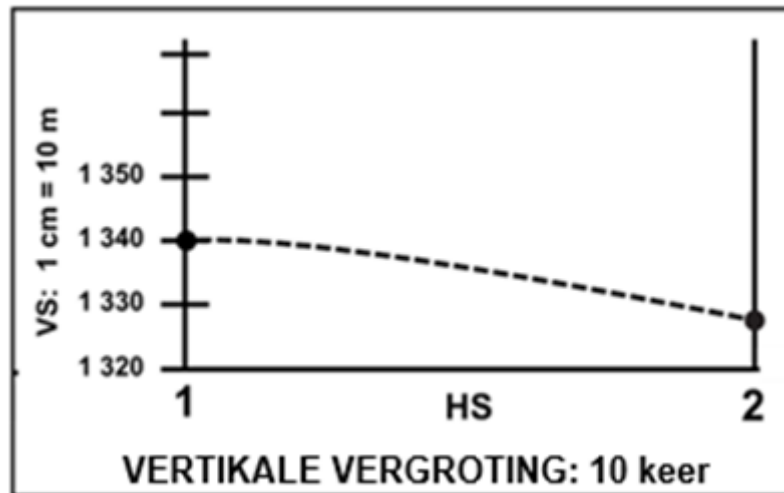
- (a) Wat is die verhoudingskaal van die ortofotokaart? (1 x 1) (1)
- (b) Gebruik jou antwoord van VRAAG 3.1.3(a) om die vertikale vergroting vir die deursnit te bereken.

$$\text{Formule: } \textit{Vertikale Vergroting} = \frac{\text{Vertikale Skaal (VS)}}{\text{Horisontale Skaal (HS)}}$$

(3 x 1) (3)

- (c) Verduidelik die effek van die gebruik van 'n groter vertikale vergroting (antwoord op VRAAG 3.1.3(b) in vergelyking met 'n laer een, soos hieronder getoon.

(1 x 2) (2)

- (d) Die gemiddelde gradiënt tussen 1 en 2 is 1 : 44. Verduidelik waarom dit as 'n geleidelike gradiënt beskou word. (1 x 2) (2)

3.2 KAART INTERPRETASIE

- 3.2.1 Identifiseer die dominante (hoof) stratepatroon van "Ou Dorp" (blokke **B2** en **B3**) in Odendaalsrus. (1 x 1) (1)
- 3.2.2 Hoe het die topografie van Odendaalsrus die ontwikkeling van die straatpatroon ondersteun (antwoord op VRAAG 3.2.1)? (1 x 1) (1)

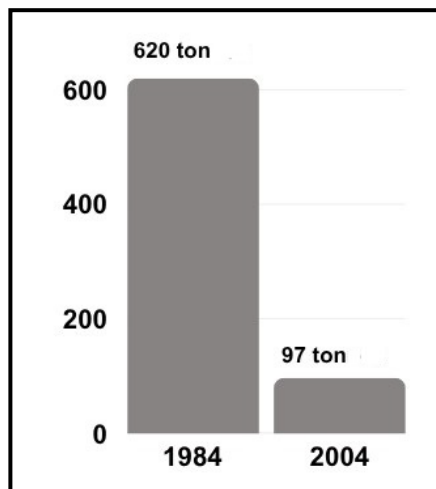
Verwys na die ANGLOGOLD-myn in **A4/A5**.

- 3.2.3 In watter grondgebruiksone is hierdie myn geleë? (1 x 1) (1)
- 3.2.4 Watter omgewingskwessies wat deur hierdie myn veroorsaak word, kan die inwoners in die grondgebruiksone beïnvloed (antwoord op VRAAG 3.2.3)? (2 x 1) (2)

Verwys na die VRYSTAAT GEDULD GOUDMYN in blokke **E2-E5**.

- 3.2.5 Identifiseer die vervoerinfrastruktuur wat die ontwikkeling van hierdie myn bevorder (gehelp) het. (2 x 1) (2)

- 3.2.6 Verwys na die grafiek hieronder wat Suid-Afrika se goudproduksie oor tyd toon.

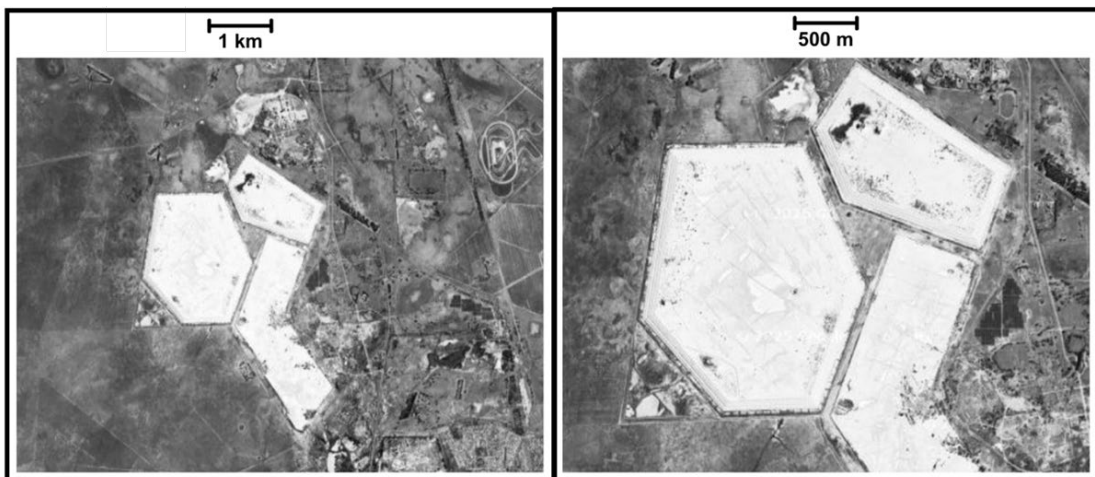

[Aangepas uit www.schiffgold.com/key-gold-news]

- (a) Hoe het Suid-Afrika se goudproduksie oor die tydperk van 40 jaar verander? (1 x 1) (1)
- (b) Hoe word die ekonomie van Odendaalsrus negatief beïnvloed deur die tendens in goudproduksie (antwoord op VRAAG 3.2.6(a))? (2 x 2) (4)

3.3 GEOGRAFIESE INLIGTINGSTELSELS (GIS)

Verwys na die prente hieronder wat die Slykdamme in Blok E1 op die topografiese kaart toon (P).

[Aangepas uit <https://www.google.com/maps>]

- 3.3.1 Die beelde is met behulp van (data-integrasie/afstandswaarneming) verkry. (1 x 1) (1)

3.3.2 Meld of die volgende data met betrekking tot **P** ruimtelike- of attribuutdata is:

(a) 27°55'S; 26°39'O (1 x 1) (1)

(b) Kapasiteit van 2,5 miljoen m³ (1 x 1) (1)

3.3.3 Waarom is datastandaardisering nodig voordat hierdie TWEE beelde in GIS gebruik word? (1 x 2) (2)

3.3.4 Watter prosesse sal gebruik word om hierdie rasterdata in vektorformaat om te skakel? (1 x 1) (1)

3.3.5 Verwys na blok **D1** op die topografiese kaart en teken die blok oor in jou antwoordeboek.

Dui die volgende verskynsels aan wat toon dat Odendaalsrus seisoenale maar lae reënval het wat die beskikbaarheid van oppervlaktwater beperk.

(a) Mensgemaakte puntverskynsel (1)

(b) Poligoon verskynsel (1)

[30]

TOTAAL: 150